

Dr hab. Adam Panasiewicz Prof.UP

Wydział Sztuki UP w Krakowie

Katedra Multimediów

Recenzja

rozprawy doktorskiej w dziedzinie sztuk plastycznych,

w dyscyplinie artystycznej sztuki piękne

mgr Elizy Kozielskiej,

pt. SYNTEZA CODZIENNOŚCI

napisanej pod kierunkiem Prof. Urszuli Ślusarczyk.

na zlecenie Instytutu Sztuk Pięknych Wydziału Pedagogicznego i Artystycznego Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach

Przedstawienie sylwetki artystki:

Eliza Kozielska urodziła się w 1988 w Kielcach. W latach 2001-2007 uczęszczała do Ogólnokształcącej Szkoły Sztuk Pięknych w Kielcach o specjalizacji grafika. W latach 2008-2012 studiuje na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie na Wydziale Studiów Międzynarodowych i Politycznych na kierunku kulturoznawstwo międzynarodowe. W roku 2010 ukończyła studia licencjackie na kierunku Edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych z terapią zajęciową na Wydziale Sztuki Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie. W roku 2013 ukończyła studia magisterskie na kierunku grafika na Wydziale Grafiki ASP w Krakowie dyplomem pt. *Hipertekst Cortazara* w formie instalacji zrealizowanym w Pracowni Projektowania Książki pod kierunkiem dr Doroty Ogonowskiej. Aneks do dyplomu tworzyła seria trzech grafik *Gra w klasy* zrealizowana w Pracowni Serigrafii pod kierunkiem prof. Marcina Surzyckiego.

Ocena dorobku artystycznego:

Doktorantka jest młodą artystką zgłębiającą zagadnienia wpływu teorii mediów, doktryn filozoficznych na recepcję obrazu, śmiało możemy powiedzieć, że prawie wszystkie jej realizacje odnoszą się do współczesnej definicji obrazu, jako formy semiotycznej o tekstualnym charakterze dekodowania znaków zaczerpniętych z przestrzeni mediów. Pani Eliza Kozielska miała 3 wystawy indywidualne, z których wystawa *Symulacje* w Galerii Korekta w Warszawie przynosi najbardziej czytelny i widoczny progres w myśleniu o dziele w kontekście semiotyki. Również dyplom mgr wykonany w Pracowni książki ASP w Krakowie jest realizacją przełomową w dorobku artystycznym doktorantki. Projekt, który przyjął

formę instalacji to konceptualny namysł nad zjawiskiem remediacji mediów, w którym odczytujemy refleksję artystki nad wypieraniem form narracyjnych - liniowych przez narracje nielinearne - książkę wypiera struktura układu przestrzennego HTML. Doktorantka brała udział w 6 wystawach zbiorowych organizowanych w galeriach w Kielcach, Łodzi, czy w Toruniu. Zajmuje się z powodzeniem projektowaniem ilustracji książkowej oraz form projektowych takich jak plakat autorski. Współpracuje z Instytutem Designu w Kielcach, gdzie w ramach współpracy zajmuje się organizowaniem wystaw innych artystów - projektantów, jak również współorganizuje iveny i warsztaty. Organizowała cykl wywiadów z projektantami, Stowarzyszeniami Projektantów oraz Rozmowy, spotkania oraz debata, które miały miejsce przy okazji „II Ogólnopolskiej Wystawy Znaków Graficznych”. Doktorantka ma bogaty dorobek twórczy predestynujący ją do ubiegania się o stopień doktora.

Działalność organizacyjna / dydaktyczna:

Spośród wielu organizacyjnych osiągnięć doktorantki, ocenionych bardzo pozytywnie, należy wymienić: *I love paper, and you?* – organizacja wystawy i spotkań autorskich z Red Melon Studio (Katarzyna Ambroziak- Jabłońska, Michał Seweryn), w Institute of design w Kielcach oraz kuratorstwo wystaw *Plakaty* - wystawa i spotkanie autorskie z Hendmade studio (Marcinem Władyką), Institute of design, Kielce oraz Katarzyna Zapart – plakaty – wystawa i spotkanie autorskie również w Institute of design, Kielce.

Ocena pracy doktorskiej *Synteza codzienności, części merytorycznej*

Projekt doktorski pani Elizy Kozielskiej składa się z części artystycznej i teoretycznej, w której doktorantka wskazuje na swoje inspiracje sztuką współczesną, w szczególności odnosi się do konkretnych idei filozofii postmodernistycznej oraz do badań z zakresu neuroestetyki i językoznawstwa. Część teoretyczna doktoratu wskazuje na dużą samodzielność doktorantki w zakresie wyszukiwania dyskursów naukowych popartych skrupulatnie wybranymi sentencjami - cytatami z literatury naukowej, które są oryginalny sposób interpretowane i omawiane w tekście. Struktura części teoretycznej jest czytelna i spójna, co ułatwia zrozumienie problemu naukowo - artystycznego podjętego w doktoracie. Teoretyczną część doktoratu oceniam pozytywnie, chociaż niektóre tezy mogą budzić pewne wątpliwości, dotyczą one filozofii powtórzenia i różnicy zaadaptowanej do strategii autorki, jako założenia i interpretacje idei filozoficznych, które odnosi do działalności w dziedzinie sztuk wizualnych. Pomimo kreatywnej interpretacji doktorantki wybranych zagadnień filozofii postmodernistycznej nie możemy przyjąć bez pewnych wątpliwości przełożenia powtórzenia, jako powtórzenie - kopię obrazu elementu wizualnego. Pojęcia podstawowe w filozofii rozpatrywane, jako pojęcie ogólne, czy też szczególne budują nasze podstawy ontologiczne i nie

mają charakteru wizualnego tylko odnoszą się do kategorii pojęć, które rozgrywają się w obszarze mentalnym – są formą myśli. Autorka tekstu słusznie zauważa, że filozofia postmodernistyczna wyrasta na krytyce metafizyki platońskiej, gdzie pojęcia szczególne nie mogą oderwać się od ogólnych, co przekłada się na semiotyczną wersję do struktury: każdy znaczący ma ten sam punkt zbiegu znaczonego. W kategorii sztuk wizualnych bardziej zasadne było by odniesienie się do filozofii dekonstrukcji, jako idei antycypującej zjawiska, które nadeszły, czy też są czytelne w sztuce współczesnej wsparte na nowym paradygmacie: rozmywaniu się artefaktu, przekształcaniu go w dyspozytyw. Nowy układ odbioru dzieła, jako partycypacyjny wyzwala nowe kategorie odniesienia do znaczonego i znaczącego, jako układ każdy znaczący ma swój punkt zbiegu, jako wyrażenie - myśl ogólna będąca znaczoną. W tym kontekście taka interpretacja odrywania się dzieła od kategorii mimetycznych wydaje się być bardziej odpowiednia niż sama dosłowna kategoria powtórzeń. Jednakże dyskurs, który podejmuje doktorantka w pracy teoretycznej oceniam pozytywnie z uwagi na oryginalną interpretację, a przede wszystkim pozytywnie oceniam próbę odniesienia wątków zarysowanych w części teoretycznej do praktyk artystycznych.

Ocena części artystycznej cyklu *Synteza codzienności*

Praca artystyczna składa się z 10 obrazów, z których 6 jest o wymiarach 100X 100 a 4 z nich o wymiarach 50X50, stanowią one skończony i zaprojektowany układ kompozycyjny w postaci instalacji malarsko - graficznej. Autorka cyklu czerpie z praktyk artystycznych lat 60' XX wieku oraz współczesnych, często powołuje się na praktyki ready made, czy też inne subwersywne tendencje wymienianych w tekście artystów współczesnych. To odniesienie niezwykle trafnie sytuuje projekt doktorantki w strategiach twórczych, które są wynikiem rozwoju sztuki zawłaszczania oraz sztuki krytycznej ostatnich lat. Główną inspiracją do stworzenia tematu cyklu stała się codzienna gazeta, jako dosłowny wycinek codzienności, który zostaje zamieniony w tytułową syntetyczną wersję. Koncepcja dzieła kryje w sobie wiele wątków symbolicznych, wiele znaczeń, mocnych, aktualnych, z których najbardziej czytelnym staje się odniesienie do paradoksu współczesnej kultury z jednej strony proces indywidualizacji narcystycznej z drugiej zaś wpływ kultury masowej, jako uśrednienie i skomercjalizowanie komunikatu wizualnego. Myślę, że w tym zakresie realizacja artystyczna mocniej przemawia do nas niż w świetle zarysowanych wcześniej koncepcji filozoficznych, jako powtórzenie, repetycja motywu wizualnego. W świetle słów Ernsta Gombricha - o znaczeniu kodu i kontekstu, które autorka przytacza możemy odczytywać potencjał pracy doktorskiej, jako dosłowna ilustracja powyższej sentencji dzięki właściwie znalezionej strategii na powstanie dzieła. Wykorzystanie estetycznej wartości monoprindu w formie szablonu zaowocowało stworzeniem cyklu obrazów będących w swojej naturze intermedium technologiczno - narracyjnym. Powstały w ten sposób

cykl jest w istocie zestawem działań kreatywnych na podłożu malarskim o cechach malarstwa jednocześnie będąc obiektem graficznym o cechach malarskich. Oszczędność formalna, kontrast, dominacja czerni, struktura powierzchni obrazu przywołuje działania znanego artysty Sigmaro Polke, który wykorzystywał ślad rozbicia rastrowego zdjęcia nadając mu autonomiczny charakter jednocześnie będąc blisko dyskursu związanego z rewolucją cyfrową i Mitchellovskim poszerzeniem spektrum obrazu. Strategia artystyczna użyta w projekcie jest oryginalna, a w kontekście rozważań dotyczących poszukiwania nowej struktury semiotycznej odbioru obrazu, jako poszukiwanie nowego centrum (wg. Derridy) spoza centrum, jako znaczonego jest adekwatna merytorycznie i nowatorska. Dobrze oceniam wykorzystanie przez doktorantkę niekontrolowanej dekonstrukcji obrazu podczas przetwarzania go na raster i matrycę szablonu, jako niepowtarzalny ślad graficzny. Metoda ta jest głównym twórczym dzieła, które buduje zróżnicowane efekty wizualne cyklu, chociaż przepis na uzyskanie efektu końcowego jest ten sam. Niezwykle interesującym staje się zabieg wycinania oczu, ust do prześwitu czerni, która jest w pewnym sensie ostatecznym i końcowym etapem myślenia o obrazie, jako paradygmat mimesis, również, jako nawiązanie do czarnego kwadratu Malewicza. Cykl obiektów malarsko – graficznych cechuje umiejętne posługiwanie się szczegółem, detalem. Pęknięcia sklejonych ze sobą śladów mimetycznego odwzorowania portretów noworodków do postaci abstrakcyjnych rys są w moim przekonaniu główną osią dekodowania znaczeń oraz poszukiwania nowych intertekstualnych skojarzeń. Idea ukazywania obrazu w takiej postaci, jako rozsypane fragmenty całości, w moim przekonaniu jest dosłowną ilustracją tego, jakie zmiany nastąpiły w recepcji dzieła w sztuce współczesnej w świetle cytowanych przez doktorantkę autorów filozofii dekonstrukcji.

Reasumując, cykl artystyczny oceniam pozytywnie oraz stwierdzam, że jest to dzieło o znamionach nowatorskich, o wysokim poziomie artystycznym oraz przemyślanej koncepcji prezentacji i merytorycznie uzasadnionym opisie.

Konkluzja:

Analizując całość recenzowanej rozprawy doktorskiej mgr Elizy Kozielskiej stwierdzam, że jest interesującym studium badawczym, odnoszącym się do wpływu mediów na kształtowanie się koncepcji obrazu nowoczesnego, jako obiekt malarski w formie instalacji. Oceniam tę pracę wysoko zarówno w warstwie teoretycznej, jak i praktycznej. Dysertacja doktorska stanowi oryginalne rozwiązanie problemu naukowego, który został opisany na wysokim poziomie wiedzy teoretycznej oraz doktorantka wykazała wszelkie umiejętności prowadzenia samodzielnej pracy badawczej w zakresie sztuk pięknych.

Biorąc pod uwagę wszystkie pozytywnie ocenione części pracy doktorskiej, stwierdzam, iż recenzowana przeze mnie rozprawa doktorska mgr Elizy Kozielskiej pt. „Synteza Codzienności”

odpowiada warunkom stawianym tego typu opracowaniom, spełnia wymagania Art. 13. Ustęp 1. Ustawy z dnia 14 marca 2003 r o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. Z 2014 r. poz.1198). W związku z powyższym wnoszę do Rady Wydziału Pedagogicznego i Artystycznego Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach o nadanie tytułu doktora sztuki w dziedzinie Sztuki Plastyczne, w dyscyplinie Sztuki Piękne.

Adam Faraś